

IVM Coronanieuws 26 mei

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws. Een dagje eerder vanwege Hemelvaart: het is vandaag donderdag 26 mei en dit is aflevering 64. En hoewel dit journal uiteraard bedoeld blijft om u te informeren over ontwikkelingen rondom het coronavirus, beginnen we deze aflevering met een korte update over dat andere virus dat ons bezighoudt: het apenpokkenvirus.

Apenpokken

Ook in Nederland zijn inmiddels de eerste gevallen van het apenpokkenvirus vastgesteld. Het apenpokkenvirus lijkt op het pokkenvirus, waardoor bestaande vaccins en geneesmiddelen ook werken tegen het apenpokkenvirus. De eerste- en tweedegeneratie-vaccins tegen het pokkenvirus hebben een effectiviteit van ongeveer 85% tegen het apenpokkenvirus. Hoewel deze vaccins in de jaren 70 uit het rijksvaccinatieprogramma zijn gehaald vanwege het verdwijnen van de pokken, zijn deze vaccins nog wel beschikbaar. In 2013 is een nieuw, derdegeneratie-vaccin geregistreerd voor de preventie van pokken. Hoewel het vaccin in Europa – in tegenstelling tot in de Verenigde Staten – niet officieel is geregistreerd voor apenpokken, wordt het hier wel tegen gebruikt. De beschikbaarheid van dit vaccin is echter beperkt. De pokkenvaccins kunnen ook toegepast worden als post-expositie profylaxe. Bij deze toepassing adviseert het Amerikaanse Centers for Disease Control vaccinatie binnen 4 dagen na blootstelling. Bij toediening tussen 4 en 14 dagen kan vaccinatie wel de ernst van de aandoening verminderen, maar wordt de ziekte waarschijnlijk niet meer voorkómen.

CDC: www.cdc.gov/poxvirus/monkeypox/clinicians/smallpox-vaccine.html

Begin 2022 is het geneesmiddel tecovirimat in Europa geregistreerd voor de behandeling van pokken, apenpokken en koepokken. Tecovirimat is een oraal geneesmiddel dat de werking van het VP37-eiwit verstoort dat zich op het oppervlak van pokkenvirussen bevindt. Hierdoor neemt de virusreproductie af en wordt de verspreiding van de pokkeninfectie vertraagd. De effectiviteit van tecovirimat is alleen in dierproeven en bij gezonde proefpersonen onderzocht en niet bij geïnfecteerde personen. Andere antivirale middelen die mogelijk werkzaam zijn tegen het pokkenvirus zijn cidofovir en brincidofovir. Deze middelen zijn niet geregistreerd voor de behandeling van pokken.

Momenteel is er nog geen behandeladvies – met vaccins dan wel geneesmiddelen – voor mensen met apenpokken. Volgens het RIVM heeft grootschalig vaccineren op dit moment geen meerwaarde, omdat de apenpokken zich waarschijnlijk niet uitgebreid over Nederland zullen verspreiden. Ook de geneesmiddelen hebben geen directe plaats in de behandeling. Vroegtijdig opsporen, bron- en contactonderzoek en quarantaine zijn nu de belangrijkste maatregelen. Meer informatie over het apenpokkenvirus vindt u op de website van het RIVM.

RIVM: www.rivm.nl/monkeypox-apepokken

Registratienieuws vaccins

En dan terug naar het coronavirus. Er zijn diverse ontwikkelingen rond de registratie en uitbreiding van registratie van coronavaccins. Het EMA is gestart met de eindbeoordeling van het geïnactiveerde virusvaccin van Valneva. De rolling review naar dit vaccin was al eerder gestart. De Europese Commissie heeft 60 miljoen doses van dit vaccin aangekocht, maar heeft de intentie dit contract te beëindigen. Valneva geeft aan dit te betreuren, omdat er in hun ogen ook behoefte blijft bestaan aan coronavaccins gebaseerd op meer traditionele technieken.

Ook op het gebied van de boosters is veel in ontwikkeling. Het geneesmiddelenbewakingscomité van het EMA adviseert het coronavaccin van AstraZeneca ook te registreren als boostervaccin. De beoogde doelgroep zijn mensen die al volledig gevaccineerd zijn met het vaccin van AstraZeneca of een goedgekeurd mRNA-vaccin. De beoordeling van een booster met het onlangs goedgekeurde coronavaccin van Novavax is gestart, evenals een booster met het coronavaccin van Pfizer voor 5 tot 11-jarigen. In de Verenigde Staten is de booster al goedgekeurd voor deze doelgroep. Pfizer heeft daarnaast in een persbericht laten weten binnenkort ook de aanvraag in te dienen voor de boostervaccinatie bij kinderen onder de 5 jaar. Uit een fase 2/3-studie bij ruim 1.600 kinderen blijkt dat ook bij deze doelgroep het boostervaccin een immuunrespons oproept en goed wordt verdragen. Ten tijde van de omikronvariant was de vaccineffectiviteit 80%.

Persbericht: www.pfizer.com/news/press-release/press-release-detail/pfizer-biontech-covid-19-vaccine-demonstrates-strong-immune

Menstruatiestoornissen

Bijwerkingencentrum Lareb gaat meer onderzoek doen naar menstruatiestoornissen en postmenopauzale bloedingen na coronavaccinatie. Tot eind maart ontving Lareb ruim 24.000 meldingen van menstruatiestoornissen, op 17 miljoen gegeven vaccins. Te late menstruatie, uitblijven van de menstruatie en hevige bloedingen waren de meest gemelde klachten. Ook kreeg Lareb 700 meldingen van bloedingen na de overgang. In vragenlijstonderzoek gaf 3,2% van de vrouwen in vruchtbare leeftijd aan menstruatiestoornissen te hebben ervaren na vaccinatie. Omdat nog veel onduidelijk is, breidt Lareb het onderzoek nu uit. Het vervolgonderzoek richt zich op vrouwen die de huisarts hebben bezocht in verband met menstruatiestoornissen voor en na vaccinatie.

Lareb: www.lareb.nl/news/meer-onderzoek-menstruatiestoornissen-na-coronavaccinatie

Vaccinatie bij kanker

De effectiviteit van coronavaccinatie bij patiënten met kanker is lager dan bij mensen zonder kanker. Dat blijkt uit een case-control studie uit het Verenigd Koninkrijk. De onderzoekers identificeerden 43.000 doorbraakinfecties bij 377.000 patiënten met kanker. De initiële vaccineffectiviteit bij deze doelgroep was 66%, vergeleken met 70% in de controlegroep van mensen zonder kanker. Na 3 tot 6 maanden was de vaccineffectiviteit bij kankerpatiënten gedaald tot 47%, terwijl deze in de controlegroep nog 61% was. De vaccineffectiviteit was het laagst bij patiënten met hematologische maligniteiten.

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045\(22\)00202-9](http://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045(22)00202-9)

MIS-C

Het Multisystem Inflammatory Syndrome Children, afgekort tot MIS-C, is minder vaak voorgekomen tijdens de omikrongolf dan tijdens de alfa- en deltagolf. Dat blijkt uit een prospectieve Israëlische studie, uitgevoerd tijdens 3 verschillende coronagolven. De onderzoekers vonden 171 ziekenhuisopnames vanwege MIS-C bij kinderen. De incidentie van MIS-C was 54,5 per 100.000 besmette kinderen in de periode dat de alfavariant dominant was, 49,2 bij delta en 3,8 bij omikron. Het grootste deel van de opgenomen kinderen was niet gevaccineerd: respectievelijk 6 en 15% was tijdens de delta- en omikrongolf wel volledig gevaccineerd. De verminderde incidentie van MIS-C tijdens de omikrongolf kan samenhangen met het minder ernstige verloop van een infectie met deze variant. Ook verhoogde immuniteit, door doorgemaakte infectie en vaccinatie kan een rol spelen.

Onderzoek: www.jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2792718

Post-covidsyndroom

Vaccinatie na een corona-infectie gaat gepaard met een afname van post-covid klachten. Dat concluderen Britse onderzoekers op basis van een observationele cohortstudie. Ze includeerden ruim 28.000 mensen met een bevestigde COVID-19 besmetting die daarna gevaccineerd werden. 23,7% van alle patiënten rapporteerde post-covid klachten. Na vaccinatie daalde de kansverhouding op klachten met 12,8%. Na de 2^e vaccinatie was de daling 8,8%. Of vaccinatie daadwerkelijk effectief is tegen post-covid klachten zal verder onderzoek moeten uitwijzen. De follow-up in het huidige onderzoek was beperkt en mede door het gebrek aan een controlegroep is niet duidelijk of er sprake is van een causaal verband.

Mensen met longschade als gevolg van COVID-19 komen met ingang van dit jaar ook in aanmerking voor de griepvaccinatie. De uitbreiding van doelgroepen, waar ook mensen met morbide obesitas, dementie en zwangere vrouwen vanaf 22 weken onder vallen, is bekend gemaakt in een Kamerbrief.

Onderzoek: www.bmj.com/content/377/bmj-2021-069676

Informatie vaccinatie

Het EMA heeft in samenwerking met andere wereldwijde registratieautoriteiten en de Wereldgezondheidsorganisatie hun statement over de registratie en monitoring van coronavaccins geüpdatet. Het statement is gericht op zorgprofessionals en bedoeld om hen te ondersteunen in het juist informeren van het algemene publiek. Het statement bevat informatie over de regulering van de coronavaccins en geeft antwoord op veelgestelde vragen.

Statement: www.icmra.info/drupal/covid-19/icmra_who_vaccines_confidence_statement_for_hcps_2

Baricitinib

Baricitinib in combinatie met remdesivir heeft een vergelijkbaar effect op de overleving van gehospitaliseerde COVID-19 patiënten als dexamethason met remdesivir. Dit blijkt uit een gerandomiseerde studie met ruim 1.000 patiënten. Na 29 dagen was de kans op overleving zonder mechanische beademing 87,0% voor de groep met baricitinib en remdesivir, vergeleken met 87,6% in de groep met dexamethason en remdesivir. Wel meldden patiënten met dexamethason significant vaker bijwerkingen. De studie is uitgevoerd van eind 2020 tot begin 2021, dus ruim vóór de opkomst van het omikronvariant.

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/lanres/article/PIIS2213-2600\(22\)00088-1](http://www.thelancet.com/journals/lanres/article/PIIS2213-2600(22)00088-1)

Fluvoxamine

De FDA heeft de vroege behandeling van COVID-19 met fluvoxamine afgewezen. Volgens de FDA zijn de aangedragen klinische studies naar fluvoxamine gebrekkig in opzet en zijn de beschikbare data over de effectiviteit beperkt. In eerdere afleveringen van het Coronanieuws hebben we al meerdere studies naar fluvoxamine besproken. Diverse systematische reviews en meta-analyses concluderen dat vroege behandeling met fluvoxamine geassocieerd is met een verminderde kans op ziekenhuisopname bij COVID-19-patiënten, al is het effect niet in alle meta-analyses significant.

Meta-analyses:

www.jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2790742

journals.lww.com/americantherapeutics/Abstract/9900/Fluvoxamine_in_Nonhospitalized_Patients_With_Acute.7.aspx

www.ajtmh.org/view/journals/tpmd/106/5/article-p1315.xml

www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165032722003068

Tot slot

De volgende aflevering van het Coronanieuws verschijnt over 2 weken, op vrijdag 10 juni. Wilt u op de hoogte blijven van nieuwe uitzendingen van het Coronanieuws, abonneer u dan op ons YouTube-kanaal of de jaarnaalupdate op onze website.

www.ivm.nl